

Zenon Grocholewski

Prefekt Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego

Opinia

w sprawie nadania Jego Eminencji Kardynałowi Péterowi Erdő doktoratu *honoris causa* Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

Inicjatywa Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, aby przyznać najwyższą godność akademicką Jego Eminencji Profesorowi Péterowi Kardynałowi Erdő - Prymasowi Węgier ma swoje uzasadnione, obiektywne podstawy. Argumenty potwierdzające słuszność tej inicjatywy zostaną przedstawione w następującym porządku:

- I. Krótki życiorys i działalność dydaktyczna oraz promocyjna rozwoju nauki.
- II. Inne pola aktywności na płaszczyźnie kościelnej i prawno-ustawodawczej.
- III. Dorobek naukowy.
- IV. Współpraca z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim.

I. Péter Erdő urodził się 25 czerwca 1952 r. w Budapeszcie, jako najstarszy syn w rodzinie inteligenckiej. Przyszły Prymas Węgier wykształcenie średnie i maturę uzyskał w liceum prowadzonym przez Ojców Pijarów. Po ukończeniu szkoły średniej rozpoczął przygotowanie do kapłaństwa w archidiecezjalnym seminarium Esztergom i studiował teologię na Akademii Teologii Katolickiej w Budapeszcie. 18 czerwca 1975 r. otrzymał święcenia prezbiteratu.

W latach 1975-1977 pełnił funkcję wikariusza parafialnego. Jako wikariusz parafialny, w 1976 r., obronił rozprawę doktorską z zakresu teologii na wspomnianej Akademii, na podstawie rozprawy: "Fundament teologiczny i filozoficzny prawa kanonicznego w dziełach Mikołaja Cusano". W latach 1977-1980 studiował prawo kanoniczne na

Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. Studia ukończył tytułem doktora prawa kanonicznego w 1980 r. na podstawie pracy: "L'ufficio del Primate nella canonistica da Graziano ad Ugucione da Pisa". W latach 1980-1986 był wykładowcą prawa kanonicznego, a od 1983 także historii Kościoła na Teologicznym Wydziale Archidiecezji Esztergom..

W 1983 r. otrzymał tytuł doktora habilitowanego na Akademii Teologicznej w Budapeszcie. W 1987 r. kierował Papieskim Instytutem Węgierskim w Rzymie. W latach 1986-2002 prowadził wykłady na Uniwersytecie Gregoriańskim, od roku 1988 jako *visiting profesor*.

W roku 1993 przez Konferencję Biskupią Węgier został erygowany w Budapeszcie Katolicki Uniwersytet Péter Pázmány (w roku 1999 zatwierdzony przez Stolicę Apostolską), w którego skład weszła wspomniana Akademia jako Wydział Teologiczny. Na tym Uniwersytecie Péter Erdő był profesorem, dyrektorem departamentu, dziekanem Wydziału Teologicznego (1996-1998), rektorem Uniwersytetu (1998-2003), dyrektorem Instytutu Prawa Kanonicznego (1996-2003). Chciałbym jednak bardzo mocno podkreślić jego pokaźny osobisty wkład i zaangażowanie w zaistnienie, ukształtowanie i rozwój tegoż Uniwersytetu oraz w szczególny sposób Instytutu Prawa Kanonicznego.

Jego aktywność naukowa jest związana z wieloma ośrodkami Europy i świata. Dwa razy (1995, 1996) był stypendystą na Uniwersytecie w Kalifornii. Jako *visiting profesor* wykładał także na Papieskim Uniwersytecie Katolickim w Buenos Aires (1996), na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie (1997) oraz na Wydziale Teologicznym Papieskiego Ateneum Św. Anzelma w Rzymie (1988). Bardzo często występował na sympozjach i konferencjach naukowych w różnych ośrodkach; publikuje w rozlicznych czasopismach węgierskich i zagranicznych.

Jest członkiem wielu stowarzyszeń naukowych, jak *Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo* (Rzym), *Stephan Kuttner Institute of Medieval Canon Law* (Monachium), *Associatio Wilfried Schulz*, (Berlin), *Fédération des Universités Catholiques Européennes* (Paryż-Barcelona) i Konferencji Rektorów na Węgrzech. Od roku 2001 jest także członkiem *European Academy of Sciences and Arts* (Salzburg).

II. Szerokie kompetencje Prof. P. Erdő były podstawą nominowania go na

różne urzędy kościelne. W latach 1994-1995 był wikariuszem sądowym w Trybunale Archidiecezji Esztergom, a w latach 1994 i 1998 pełnił funkcję wikariusza biskupiego archidiecezji Esztergom – Budapeszt. W 1986 r. został sekretarzem Komisji Prawa Kościelnego Konferencji Episkopatu Węgier, której od 1996 r., był przewodniczącym. Wtedy także został konsultorem w Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego, Papieskiej Komisji ds. Tekstów Prawnych oraz Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego.

W roku 1990 ks. prof. Erdő został prałatem honorowym Jego Świątobliwości, a w roku 1994 protonotariuszem apostolskim. Dnia 15 listopada 1999 Ojciec Święty Jan Paweł II mianował Ks. Prof. Pétera Erdő biskupem pomocniczym diecezji Szekesfehervar, jako biskupa tytularnego Puppi. Świecenia biskupie przyjął 6 grudnia 2000 w Bazylice św. Piotra w Rzymie. 7 grudnia 2002 r. papież Jan Paweł II mianował bpa Pétera Erdő Arcybiskupem Esztergom-Budapeszt i Prymasem Węgier. Na konsystorzu dnia 21 października 2003 został kreowany kardynałem. Następnie zaś został mianowany członkiem Kongregacji Wychowania Katolickiego, Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej oraz Papieskiej Rady Tekstów Ustawodawczych.

Trudno nie wspomnieć jego zasług gdy chodzi o ustawodawstwo państwowe. W latach 1990-2001 był członkiem różnych komisji państwowych na Węgrzech dotyczących studiów wyższych oraz wolności religijnej. Był też członkiem delegacji Kościoła w przygotowaniu porozumienia ze Stolicą Świętą.

III. Prace badawcze Kardynała Erdő koncentrują się na prawie kanonicznym i obejmują różne zagadnienia. Na pierwszym miejscu trzeba wymieć historię prawa kanonicznego. Jego badania w tym zakresie przede wszystkim obejmowały historię instytucji kościelnych. Badania z tego zakresu zaowocowały licznymi pracami, z których należy wymienić: *L'Ufficio del Primate nella Canonistica da Graziano ad Ugucione da Pisa* (Roma, 1986); *Introductio in historiam scientiae canonicae. Praenotanda ad Codicem* (Roma, 1990), przetłumaczone na język hiszpański (Buenos Aires, 1993), wydanie włoskie uzupełnione (Roma, 1999) zostało też przetłumaczone na język angielski i niemiecki; *Die Quellen des Kirchenrechts. Eine geschichtliche Einführung* (Frankfurt am Main, 2002); jest to tłumaczenie węgierskiego

wydania (Budapeszt, 1998).

Kolejnym aspektem zainteresowań i prac badawczych Ks. Prof. P. Erdő stała się teologia prawa kanonicznego; owocem tych badań jest przede wszystkim *Teologia del diritto canonico. Un approccio storico-istituzionale* (Torino, 1996): jest to tłumaczenie wydania węgierskiego (Budapeszt, 1995); ukazało się też tłumaczenie niemieckie (Münster, 1999) oraz hiszpańskie (Budapeszt, 2002).

Podjęte w publikacjach zagadnienie podstaw norm prawnych we współczesnej myśli teologicznej stanowi bardzo ważny wkład w rozwój kanonistyki światowej.

Przedstawiając dorobek naukowy Prof. Pétera Kardynała Erdő trzeba zwrócić uwagę na liczne artykuły związane z aktualnymi zagadnieniami prawa kanonicznego. Publikacje dotyczące prawa sakramentów świętych, stosunków państwo - Kościół, ustroju hierarchicznego stanowią cenny dorobek europejskiej kanonistyki. Podkreślić przy tym trzeba podejmowanie trudnych tematów dotyczących dyscypliny międzyobrządkowej. Z ważniejszych artykułów dotyczących tych ważnych i aktualnych zagadnień można wymienić m.in.: *De incompatibilitate officiorum, specialiter paroeciarum. Adnotationes ad cann. 152 et 526. (Sulla incompatibilità degli uffici, specialmente delle parrocchie. Note ai cann. 152 e 526.)*, (w *Periodica de re morali canonica liturgica*, 1991, ss. 499-522), *La missione come principio organizzativo della Chiesa. Un aspetto particolare: la missione dei presbiteri e dei vescovi* (w *Periodica de re morali canonica liturgica*, 1995, ss. 425-454), *Problemi interrituali (interecclesiali) nell'amministrazione del sacramento della penitenza* (w *Periodica de re morali canonica liturgica*, 2001, ss. 437-453), *Questioni interrituali (interecclesiali) del diritto dei sacramentali (battesima e cresima)*, (w *Folia canonica* 1998); *La coesistenza delle diverse Chiese particolari e "sui iuris" nello stesso territorio nel quadro della piena comunione. Appunti circa le forme possibili dell'esercizio del primato di governo. Relazione conclusiva all' XI Congresso della Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo e al XV della Societa per il Diritto Delle Chiese Orientali, Budapest, 2-7 settembre 2001* (w *Periodica de re morali canonica liturgica*, 2002, ss. 63-85).

Kard. Erdő jest też założycielem i redaktorem nowych czasopism oraz serii wydawniczych na Węgrzech, jak *Folia Theologica*, *Folia Canonica*, *Kánonjog*, *Teológia* (1996-1998), *Studia Theologica Budapestinensia*, *Bibliotheca Instituti Postgradualis Iuris Canonici*, *Pázmány*

Könyvek.

Jest też członkiem redakcji lub komitetu naukowego następujących czasopism lub serii wydawniczych: *Communio* (wyd. węgierskie: Budapest), *Revista Española de Derecho Canónico* (Salamanca), *Magyar Felsőoktatás* (Budapest), *Bulletin of Medieval Canon Law* (Monachium-Rzym), *Amateca Teotógiái Kézikönyv Sorozat* (Mediolan, wyd. węgierskie: Szeged).

Nic dziwnego, że za tę imponującą aktywność naukową został odznaczony następującymi nagrodami i wyróżnieniami: doktorat honoris causa Instytutu Katolickiego w Paryżu (1996) oraz Uniwersytetu Babes-Bolyai w Cluj-Napoca w Rumunii (2001), Nagroda Stephanus (Budapest, 1997), Krzyż Zasługi Republiki Węgierskiej (1998), Nagroda Galileo Galilei (Pisa, 1999).

IV. Od wielu lat kard. P. Erdő współpracuje z polskimi ośrodkami naukowymi, szczególnie z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Wielokrotnie przyjmował zaproszenia Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego a później Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji do udziału w konferencjach i sympozjach naukowych. I tak w 1994 r. uczestniczył w międzynarodowym sympozjum z prawa zakonnego "Służba i praca" (17-18 listopada 1994), podczas którego przedstawił referat: *Osoby zakonne w węgierskim prawie ubezpieczeniowym* (zob. Służba i praca, red.: E. Szczot, B. Zubert, Lublin 1996, s. 231-244; tekst włoski, tamże, s. 245-260). Uczestniczył także w międzynarodowej konferencji zorganizowanej z okazji wręczenia prof. B. Zubertowi OFM książki jubileuszowej; w czasie konferencji wygłosił referat: *Disciplina penitenziale interrituale (interecclesiale) nella Chiesa Cattolica* (zob. *Ex plenitudine cordis*, red. E. Szczot, Lublin 2000 s. 11-21). Wziął także udział, na zaproszenie Katedry Prawa Rzymskiego KUL, w sympozjum z prawa rzymskiego (Kazimierz Dolny nad Wisłą, 9-12 maja 2004), podczas którego wygłosił referat: *Sopravvivenza del diritto romano in Ungheria e in Polonia nel Medioevo* (zob. Współczesna romanistyka prawnicza w Polsce, red. A. Dębiński, M. Wójcik, Lublin 2004 s. 77-85). 10 maja 2005 r. Kardynał P. Erdő uczestniczył w międzynarodowej konferencji nt. *Forum externum i forum internum w prawie kanonicznym. Pomiędzy sumieniem a prawem*, na której wygłosił referat: *Forum internum i forum externum w prawie*

kanonicznym.

Inna formą współpracy Kard. P. Erdő z uniwersytetem był udział w tworzeniu ksiąg jubileuszowych dedykowanych profesorom pracującym na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Kolejno zamieścił swoje artykuły w księdze jubileuszowej dedykowanej ks. prof. Henrykowi Misztalowi (zob. *Disciplina penitenziale interrituale (interecclesiale) nella Chiesa,Cattolica w: Divina et humana. Księga Jubileuszowa w 65. rocznicę urodzin Księdza Profesora Henryka Misztala*, Lublin 2001, red. A. Dębiński, W. Bar, P. Stanisław, ss. 401-410), prof. dr. hab. Bronisławowi W. Zuberowi OFM (zob. *La condizione giuridica e la protezione delle minoranze religiose in Ungheria, w: Plenitudo legis dilectio. Księga pamiątkową dedykowana prof. dr. hab. B. Zubertowi*, OFM, red. A. Dębiński, E. Szczot, Lublin 2000, s. 803-812), ks. prof. Józefowi Krukowskiemu (zob. *Die Entwicklung der rechtlichen Bedingungen des kirchlichen Lebens in Ungarn während des Pontifikates Johannes Paulus II, w: Ecclesia et Status. Księga Jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej profesora Józefa Krukowskiego*, red. A. Dębiński, K. Orzeszyna, M. Sitarz, Lublin 2004, s. 623-629). Kardynał P. Erdő był współinicjatorem podpisania umowy o współpracy pomiędzy Katolickim Uniwersytetem Lubelskim a Uniwersytetem Katolickim w Budapeszcie. Podczas Jego pobytu na KUL-u (11. V. 2000 r.) została podpisana umowa bilateralna o współpracy pomiędzy uczelniami.

V. W podsumowaniu chciałbym stwierdzić, że w osobie Kardynała Erdő dostrzegamy człowieka o głębokiej wiedzy, szerokich kompetencjach, wybitnego i cenionego w świecie znawcę prawa kanonicznego, wytrwałego i skutecznego organizatora życia akademickiego. Na uwagę zasługuje także jego troska o rozwój dyscyplin kościelnych w krajach byłego bloku wschodniego - szczególnie na Węgrzech. Działalność Księdza Kardynała Pétera Erdő cechuje zatroskanie o dobro Kościoła i rozwój nauki. Wyrażam opinię, że Senat Akademicki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ma uzasadnione podstawy do nadania Jego Eminencji Kardynałowi Peterowi Erdő tytułu doktora *honoris causa*.